

Podniková diplomacia

 Dr. h.c. mult. prof. PhDr. Ing. Štefan Kassay, DrSc. · prezident INTERCEDU

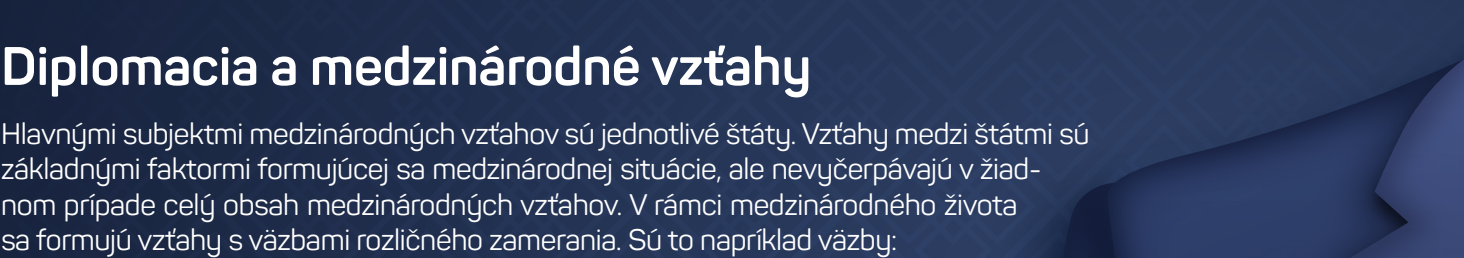

Vzťahy medzi podnikmi a inštitúciami

Dnes neexistujú len medzištátne vzťahy, ale aj vzťahy podnikov a inštitúcií, ktoré založili štáty na základe vzájomnej dohody. Medzinárodné inštitúcie, vznikajú spravidla na základe medzinárodnej zmluvy uzatvorenej medzi najmenej tromi štátmi, ktoré majú medzinárodnú právnu subjektivitu, majú trvalý charakter, disponujú vlastnými orgánmi a usilujú o dosiahnutie cieľov, ktoré majú vytýčené v zakladajúcej listine členskými štátmi.

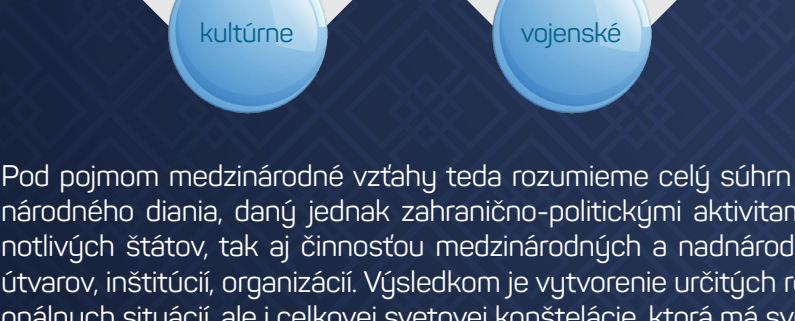
Diplomatické kongresy, konferencie a porady

Každá profesia, každý ucelený systém, ak má racionálne fungovať, rešpektuje dané pravidlá a metódy práce. Medzi základné formy diplomatickej činnosti patria diplomatické kongresy, konferencie alebo porady, t. j. periodické stretnutia predstaviteľov štátov (hláv štátov, šéfov vlád, ministrov zahraničných vecí, zvláštnych splnomocnenov z radov diplomatov a pod.). Sem sa zaraďuje aj diplomatická korešpondencia, t. j. vyhlásenia, listy, nóty a memorandá. Podstatná je príprava a uzatváranie dvojstranných alebo mnohostranných zmlúv a dohôd, riešiacich najrôznejšie otázky medzinárodných vzťahov. Diplomatické poslanie každodenne realizujú kompetentní zástupcovia štátu za hranicami a vedú politické a iné rokovania s diplomatickými úradmi vo vlastnom štáte. Nemenej dôležitá je aj účasť predstaviteľov štátu na činnosti medzinárodných organizácií, vysvetľovanie a výklad stanovísk k rôznym zahraničnopolitickým otázkam, zverejňovanie oficiálnych informácií o najdôležitejších medzinárodných udalostiach, oficiálne vydávanie dokumentov a medzinárodných aktov.

Diplomacia a medzinárodné vzťahy

Hlavnými subjektmi medzinárodných vzťahov sú jednotlivé štáty. Vzťahy medzi štátmi sú základnými faktormi formujúcej sa medzinárodnej situácie, ale nevyčerpávajú v žiadnom prípade celý obsah medzinárodných vzťahov. V rámci medzinárodného života sa formujú vzťahy s väzbami rozličného zamerania. Sú to napríklad väzby:

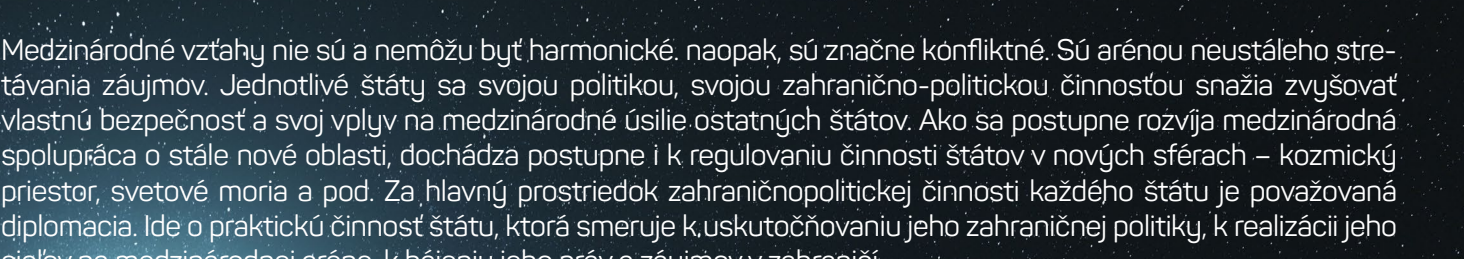

Pod pojmom medzinárodné vzťahy teda rozumieme celý súhrn medzi-národného diania, daný jednak zahranično-politickými aktivitami jednotlivých štátov, tak aj činnosťou medzinárodných a nadnárodných útvarov, inštitúcií, organizácií. Výsledkom je vytvorenie určitých regionálnych situácií, ale i celkovej svetovej konštelácie, ktorá má svoju logiku a samopohyb a pôsobí spätne na politické možnosti alebo vývoj jednotlivých štátov. Zároveň si však štáty ponechávajú určité dôležité oblasti svojho vnútroštátneho života vo svojej výlučnej kompetencii a v dôsledku toho medzinárodné právo neupravuje všetky aspekty vzájomných vzťahov medzi štátmi.

Politika nemôže vzniknúť konfliktom zabrániť, ale môže a musí nájsť spôsob, presadzovaný v danom čase nie sú prijateľné pre iného človeka, prípadne zabrániť násilným a tragickým formám ich riešenia. Na druhej strane je možné hovoriť o kladných dôsledkoch, najmä v oblasti technického pokroku, niektoré kladné výrobné a spoločenské vzťahy. Kladným prínosom je napr. i porážka tých síl alebo politických skupín, ktoré chceli konflikt riešiť. Všetky cesty konfliktov okrem vojen sú potrebné, ale väčšinu z nich nie je možné považovať za prostriedok, ktorý by bol dostatočne účinný ako trvalý prostriedok a vylučoval by násilné riešenie medzinárodných konfliktov.

Medzinárodné konflikty a krízy

Spoločenská tensia v podobe konfliktov a kríz môžu mať lokálny, regionálny alebo globálny rozsah. Konflikty ako formy medzinárodných vzťahov sa odlišujú jeden od druhého rôznorodosťou a dynamikou na základe pôsobenia dlhodobých historických procesov i momentálnych zmien medzinárodného života. Často sú vyvolávané alebo udržiavané a povzbudzované zahraničnou politikou štátov, pričom ich vonkajšia stránka veľakrát zakrýva ich skutočnú podstatu. Z jedného hľadiska možno hovoriť o konfliktoch známych a riešených, a o konfliktoch, ktoré sú v pozadí, doteraz sa neodhalili, prípadne sa úmyselne nechali v pozadí. Iným prístupom je klasifikácia podľa prostriedkov, ktoré sú používané pri ich riešení. Ide o konflikty, ktoré možno riešiť pokojnými prostriedkami a ich riešenie je v silách ľudí, aby tak zabránili použitiu násilných prostriedkov.

Medzinárodné vzťahy nie sú a nemôžu byť harmonické. naopak, sú značne konfliktné. Sú arénou neustáleho stretávania záujmov. Jednotlivé štáty sa svojou politikou, svojou zahranično-politickou činnosťou snažia zvyšovať vlastnú bezpečnosť a svoj vplyv na medzinárodné úsilie ostatných štátov. Ako sa postupne rozvíja medzinárodná spolupráca o stále nové oblasti, dochádza postupne i k regulovaniu činnosti štátov v nových sférach – kozmický priestor, svetové moria a pod. Za hlavný prostriedok zahraničnopolitickej činnosti každého štátu je považovaná diplomacia. Ide o praktickú činnosť štátu, ktorá smeruje k uskutočňovaniu jeho zahraničnej politiky, k realizácii jeho cieľov na medzinárodnej aréne, k hájeniu jeho práv a záujmov v zahraničí.

Konferencie zamerané na riešenie protirečení medzi decíznou sférou a podnikateľmi

Atmosféru tlačových konferencií, ak čitateľ nie je práve novinár, je ťažké priblížiť. A pokiaľ ide o knihu, je to udalosť zvlášť významná, čo vidno aj z toho, ako je návštevník doslova vlečený prúdom ľudí, ktorí sa nedočkavo náhli k vystaveným exponátom najnovších dišnevných produktov. Prezentácie v zahraničí, príprava prezentácií v kooperácii s ministerstvami SR významne prispievajú k integrácii vedy a praxe, rozširovaniu znalostí a následným inováciám, vynálezom, ale aj zdokonaľovaniu produkčných systémov na pracoviskách zainteresovaných podnikov. Osobitne cenné sú stretnutia odborníkov a vyrieknuté hodnotenia pochádzajúce z produkčnej praxe, ale aj odborníkov z univerzít a vedeckých inštitúcií, ktorí majú dostatok skúseností a záujem o odbornú knižnú tvorbu. Všetko sa na prospech slovenskej tvorby a aj šírenia v zahraničí, skutočne urobilo.

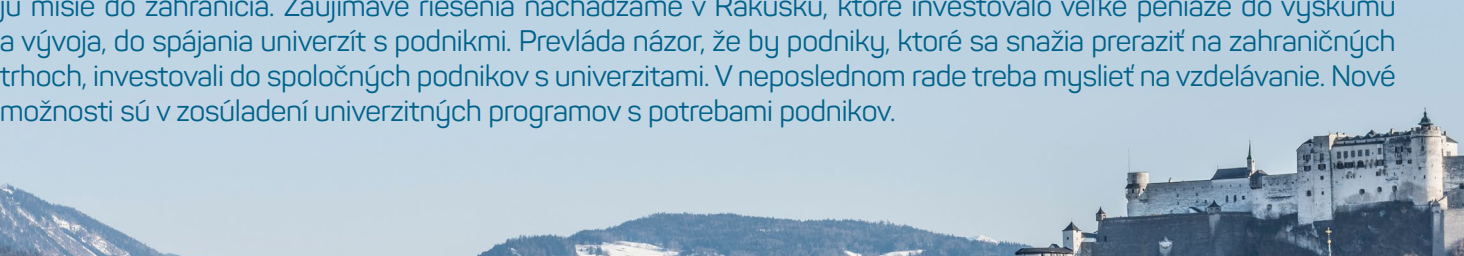

V súvislosti s tvorbou metodiky zaoberám sa efektivitou ekonomickej diplomacie a to z rôznych aspektov. Ekonomická diplomacia sa zreteľne prejavuje šírením dobrého mena Slovenska a prezentuje sa v tomto zmysle aj v zahraničí. Je potvrdené, že ekonomika v zahraničí zároveň je svojim obsahom úzko previazaná s ekonomikou exportujúcich podnikov do zahraničia, ale aj s ekonomikou dcérskych podnikov pôsobiacych v zahraničí. Potvrdzuje to život a za tie roky, počas ktorých som pôsobil ako vedecko-technický redaktor, ale aj počas päťročného pracovného pôsobenia v Maďarsku som sa zúčastnil viacerých konferencií, najmä tých, ktoré sa týkali exportu a získal som aj množstvo podnetov, ktoré môžu napomôcť smerovaniu úvah o podpore exportu. Možno práve tie skúsenosti spolu s odozvami súčasnosti ma vedú k zamýšľaniu sa aj nad tým, do akej miery je oprávnená pomoc štátu podnikateľom, orientovaná na zvýšenie exportnej výkonnosti.

Stupne riadenia verzus stupne podnikania

V prvom rade by som mal posúdiť, kam patria konferencie, veľtrhy a výstavy, ktoré prezentujú konkrétne produkty a šíria dobré meno Slovenska. Rovnako médiá poskytujú inšpirácie, ktoré však treba poobracat z každej strany. Uvažuje sa aj o tom, že jedna, alebo viac krajín sa rozhodne opustiť eurozónu, ale „jadro“ eurozóny sa spoločnú menu ponechá. Jadro je pomerne zdravé. Euro bolo experimentom a je relatívne mladé. V mnohých smeroch nikdy nedávalo zmysel, na čo akademici upozorňovali už dávno, keď hovorili, že euro nemá zmysel a že je to možno aj

hlúposť, pretože nemôže mať jednu menovú politiku pre toľko rozdielnych krajín a pod. Všetky tieto veci sa teraz overujú v praxi. Nakoniec to budú práve ľudia dotýčajúcich krajín, ktorí rozhodnú, či dokážu prežiť prísny úsporný režim alebo nie. EÚ prišla so stratégiou pre „inteligentnú, udržateľnú a inkluzívnu rásť“ nazvanou Európa 2020. Je to schodná cesta, aj keď krátkodobou to bude trochu komplikovanejšie, pretože krajiny EÚ majú verejné dlhy, ktoré sú omnoho vyššie ako by mali byť. Väčšina hospodárskeho rastu v Európe bude v nasledujúcich rokoch pochádzať z exportu, niektorí s veľkými exportérov ako sú Nemecko, Rakúsko, Švédsko a iné, budú mať tiež veľké problémy s udržaním rastu ekonomiky. V dlhodobom horizonte má táto stratégia význam, jej úlohou je zvýšiť konkurencieschopnosť Európy. Akákoľvek forma tejto iniciatívy je dobrá, pretože aj keď je to len formou pokus - omyl, a možno neuspěje hneď na prvýkrát, pomôže firmám dostať sa na zahraničný trh je vždy dobrý nápad. Toto platí v každej krajine sveta, každý chce expandovať. Slovenské exportné firmy a rodinné podniky je nutné najprv oslovit.

Napríklad v susedstve, trhy v strednej a východnej Európe, do ktorých je možno jednoduchšie preniknúť a porozumiť im. Ak aj naozaj chcú ísť do Ázie, mali by si vybrať menší trh, kde si vyskúšajú svoje schopnosti. V každom prípade, akákoľvek podpora vlády poskytnutá exportérom je dobrá vec. V prístupných materiáloch, ale aj neformálnych diskusiách a na rôznych poradách sa často akcentuje veľkou samozrejmosťou, t. j., že „jediný spôsob, ako môže vláda prilákať investorov je byť proaktívna“. Manažéri malých a stredných podnikov sa nazdávajú, že „čím viac môže predstaviť vlády, tým lepšie, tým lepšie a považujú za správne. Považujú za správne, že by podniky, ktoré investovali veľké peniaze do výskumu a vývoja, do spájania univerzít s podnikmi. Prevládá názor, že by podniky, ktoré sa snažia preraziť na zahraničných trhoch, investovali do spoločných podnikov s univerzitami. V neposlednom rade treba myslieť na vzdelávanie. Nové možnosti sú v zosúladiení univerzitných programov s potrebami podnikov.

Dr. h.c. mult. prof. PhDr. Ing. Štefan Kassay, DrSc.

V roku 1958 sa vyučil za sústružníka v Považskej Bystrici v Závodoch ťažkého strojárstva. V Košiciach pracoval ako sústružník v Opravovniach poľnohospodárskych strojov, v striedoch niekoľkých rokov na konštrukčnom, televíznom redaktore, predbehuškolským učiteľom a zahraničným spravodajcom Československej televízie v Budapešti, Juho-slavii a Rumunsku. Šéfredaktorom Hlavnej redakcie programov zo zahraničia sa stal po skončení zahraničnej misie. Neskôr pôsobil ako riaditeľ Central European Development Company so sídlom vo Veľkej Británii. Na základe medzinárodného tendra sa stal v roku 1991 spoluvlastníkom Pečivární Sered a v roku 1992 spoluvlastníkom podniku

Figaro Trnava. Bol predsedom dozornej rady I.D.C. Holding, a.s. Pôsobí vo viacerých vedeckých a redakčných radách aj v zahraničí. Postupne podľa zamestnania nadobudol vyššie a univerzitné vzdelanie. Po maturite na Strednej priemyselnej škole strojníckej v Košiciach študoval na Strojnickej fakulte Technickej univerzity (SVŠT) v Bratislave (škola technická) v Košiciach, ktorú absolvoval v roku 1970 (Ing.). Následne pokračoval v štúdiu na Karlovej univerzite v Prahe a obhájil rigoróznu prácu v roku 1976 mu bol udelený titul doktora filozofie (PhDr.). Súčasne na strojníckej fakulte Technickej univerzity v Košiciach na Katedre ekonomiky a riadenia absolvoval vedeckú aspirantúru. Na Slovenskej technickej univerzite (SVŠT) v Bratislave v roku 1977 po obhajobe mu bola udelená vedecká hodnosť kandidáta ekonomických vied z odvetvových a prierezových ekonomík (CSc./PhD.). Na Ekonomickú fakultu Univerzity Mateja Bela v Banskej Bystrici sa v roku 1996 habilitoval a bol menovaný za docenta vo vednom odbore odvetvovej a prierezovej ekonomiky (doc.). V Japonsku v roku 1998 absolvoval AOTS (The Association for Overseas Technical Scholarship). Na Slovenskej akademii vied v Bratislave v roku 2001 obhájil dizertačnú prácu a bola mu udelená vedecká hodnosť DrSc. z odvetvových a prierezových ekonomík. Po inauvračnej prednáške bol vymenovaný prezidentom republiky za profesora v odbore Inžinierstvo riadenia priemyslu (2002). Je nositeľom dvoch čestných doktorátov (Doctor Honoris Causa). Prvý mu udelila Technická univerzita v Košiciach „za rozvoj technických vied a akademického vzdelávania doma i v zahraničí“ (2010) a druhý čestný doktorát mu udelila Katolícka univerzita v Ružomberku „za mimoriadny prínos v oblasti spolupráce vzdelávania, vedy a praxe“ (2020). Medzi jeho najdôležitejšie vedecké publikácie patria: Reengineering podnikateľských procesov (1999), Podnik svetovej triedy (2001), kvadrológia Marketingová stratégia firmy holdingového typu (1998-2001), The World Class Company Strategy (2001), Stratégia podnikov svetovej triedy (2002), životné dielo pentagonal Podnik a podnikanie prvý zväzok (2006), druhý zväzok (2008), tretí zväzok (2010), štvrtý zväzok (2013), piaty zväzok (2014). Zahraničná odborná verejnosť prejavuje záujem o využitie vedeckého diela a jeho praktických impulzov, pre ktorú už boli preložené najvýznamnejšie práce prof. Kassaya do piatich jazykov. Niekoľko rokov v spolupráci s Ministerstvom zahraničných vecí a európskych záležitostí sa venuje ekonomickej diplomacii. Je nositeľom viacerých zahraničných a domácich vyznamenaní. Dlhoročnú prípravu projektu Medzinárodného centra vzdelávania (International Center of Education) profesor Kassay v roku 2020 realizoval aplikáciou webových portálov www.intercedu.com. Tento plán je realizovaný už v roku 2024 prostredníctvom webových portálov www.kassay.eu a www.intercedu.com. Zmyslom pôsobenia v novej pozícii je šíriť dobré meno Slovenska aj v medzinárodnom význame, kde vychádzame predovšetkým zo spolupráce Memoranda o spolupráci medzi Európskou akadémiou vied a umení v Salzburge a Medzinárodným centrom vzdelávania – INTERCEDU, a.s., ktoré bolo podpísané profesorom Štefanom Kassayom a profesorom Klausom Mainzerom v Limbachu 7. 9. 2023. V zmysle Memoranda bol upravený plán exploatácie multimediálnych produktov INTERCEDU a nového Inštitútu profesora Štefana Kassaya pre rozvoj socioekonomických štúdií, ktorý bol otvorený v decembri 2024.